

Holmestrand kommune
Postboks 312
3081 HOLMESTRAND

Saksbehandler, innvalgstelefon
Elisabeth Hammerli, 33371204

Rapport etter tilsyn med Holmestrand kommune 16.09.2024-19.09.2024

Denne revisjonsrapporten ([2024.027.R.SFVT](#)) omhandler forhold som ble avdekket under Statsforvalterens tilsyn hos Holmestrand kommune 16.09.2024-19.09.2024.

Rapporten består av følgende deler:

- Del 1: Resultatet av tilsynet
- Del 2: Vår vurdering og begrunnelse
- Del 3: Informasjon om tilsynet
- Del 4: Annen informasjon

Del 1: Resultatet av tilsynet

Denne delen gir en oversikt over resultatet av tilsynet og hva dere må gjøre til gitte frister. Nærmere beskrivelse er gitt i del 2.

Vi avdekket avvik som dere må rette snarest

Vi avdekket følgende avvik under tilsynet:

- Avvik 1: Virksomhetens miljørisikovurderinger hadde mangler.
- Avvik 2: Virksomheten hadde mangelfulle rutiner.
- Avvik 3: Virksomheten kunne ikke dokumentere systematisk gjennomgang av internkontrollen.
- Avvik 4: Virksomheten har ikke dokumentert virkningsgraden til avløpsnett.
- Avvik 5: Et av overløpene som avlaster renseanlegget blir ikke medregnet i rensegraden.

Avvik er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Holmestrand kommune må snarest rette opp avvik. Dere må sende oss en skriftlig tilbakemelding som viser hvordan avvik er rettet **innen 24.01.2025**.

Vi påpeker anmerkninger

Vi har følgende anmerkninger etter tilsynet:

- Anmerkning 1: Virksomheten vurderer ikke overløpsmengder ved løpende oppfølging av renseresultater.

- Anmerkning 2: Informasjonsflyten og oversikt over krav som er av særlig viktighet for virksomheten kan forbedres.

Anmerkning er et forhold som vi mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Dere må betale gebyr

Holmestrand kommune må betale et gebyr på 277 400 kr for tilsynet.

Vi ber om tilbakemelding fra dere på e-post

Vi ber om at dere svarer ut avvikene hver for seg, merker tilbakemeldingen med saksnummer 2024/6062 og sender den til sfvtpost@statsforvalteren.no.

Del 2: Vår vurdering og begrunnelse

Avvik 1: Virksomhetens miljørisikovurderinger hadde mangler

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket:

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd punkt 6.

Beskrivelse av krav

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd punkt 6 stiller krav til av virksomheten skal kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Dere har gjennomført miljørisikovurderinger i 2022, men denne har noen mangler:

- Dere har satt opp en tabell/ oversikt over hendelser i miljørisikoanalysen som har fått høy (rød) risiko, men det er uklart om alle hendelser som er vurdert til å ha uakseptabel risiko er tatt inn i hovedplan, tiltaksplan eller andre handlingsplaner, og hvilke tiltak som skal håndtere hvilke hendelser.
- Det fremgår ikke om kolonne for risikoreduserende tiltak beskriver tiltak som er planlagt eller allerede utført, og hvilken effekt tiltakene har på risiko/ restrisiko.
- Det er uklart hvilke hendelser som ligger til grunn for beregnet risiko i bilag F, G og H i risikoanalysen, som gjelder pumpestasjoner, overløp og ledningsnett. Det er heller ikke satt opp eksisterende eller planlagte risikoreduserende tiltak for hendelser med uakseptabel risiko i disse bilagene.
- Enkelte hendelser som kan føre til brudd på tillatelsen har for lav sannsynlighet eller konsekvens. Vi har ikke undersøkt sannsynlighet eller konsekvens for alle hendelser i miljørisikovurderingen, men har kommentert noen hendelser som vi mener åpenbart burde hatt en annen vurdering:

For eksempel har hendelser knyttet til regnvannsoverløp «OL1» fått konsekvens 1 (liten/ubetydelig konsekvens) på ytre miljø og utslippstillatelse, til tross for at overløpet herfra utgjør en stor del av den samlede overløpsmengden fra Holmestrand avløpsanlegg. Basert på egenkontrollrapporten går 23-30% av total vannmengde i overløp her, og det utgjør et dobbelt så stort fosforutslipp som rensed avløpsvann fra Holmestrand rensesanlegg.

Hendelsen «overløp fra Holmestrand RA over noe tid» er vurdert til å ha 1 i konsekvens for ytre miljø og utslippstillatelse. Det kom frem under tilsynet at dere kanskje har vurdert konsekvensen som lav fordi sannsynligheten er liten. Det er viktig å vurdere sannsynlighet og konsekvens hver for seg i en risikoanalyse.

Hendelse «feil i rapportering til myndigheten» har fått sannsynlighet 1 (liten sannsynlighet), til tross for at det har vært feil ved rapporteringen flere ganger de siste årene.

Avvik 2: Virksomheten hadde mangelfulle rutiner

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket:

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd punkt 7.

Beskrivelse av krav

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd punkt 7 stiller krav til at det skal iverksettes rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhets- lovgivningen.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

a) Det manglet en rutine for miljørisikovurderinger

Under revisjonen kom det fram at det var uklart hvor ofte miljørisikovurderinger skal gjennomføres, og dere kunne ikke dokumentere at det foreligger skriftlige rutiner for dette. En rutine for miljørisikovurderinger bør minst beskrive hvor ofte og ved hvilke endringer risikovurderinger skal gjennomføres, hvilken metode som skal brukes, og hvem som skal være med i prosessen. En slik rutine bør også beskrive hvordan hendelser med uakseptabel risiko skal knyttes opp mot tiltak og planer.

b) Det var mangler ved rutiner for avviksbehandling

Kommunen har et system for rapportering og behandling av avvik, og en rutine for hvordan dette skal gjøres, men rutinen var mangelfull.

- Rutinen beskriver at avvik skal meldes ved brudd på regelverk, men konkretiserer ikke hva det omfatter, f.eks. at overløp på separatnett skal rapporteres som avvik.
- Veiledningsteksten i avvikssystemet var dårlig tilpasset avvik knyttet til ytre miljø, og dette kan føre til at slike avvik ikke meldes.
- Hendelser på avløpsnett meldes bare inn i Gemini portal, og det finnes ikke skriftlige rutiner for oppfølging av disse hendelsene. Fristen for tiltak var gått ut for noen bestillinger i Gemini.
- Hendelser som ikke er direkte avvik, men som kan føre til brudd på tillatelsen, skal også følges opp. Det må finnes et system for dette, med tilhørende rutine for hvordan og hvem som har ansvar.

Avvik 3: Virksomheten kunne ikke dokumentere systematisk gjennomgang av internkontrollen

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket:

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd punkt 8.

Beskrivelse av krav

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd punkt 8 stiller krav til at virksomheten skal foreta systematisk overvåkning og gjennomgang av internkontrollen for å sikre at den fungerer som forutsatt.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

- Dere hadde ikke skriftlig rutine for internrevisjon/systematisk gjennomgang av internkontrollsystemet, og kunne ikke dokumentere hvor ofte rutinene blir revidert/skal revideres.
- Intern frist for revidering av samtlige av rutinene som ble hentet fram fra Compilo hadde gått ut.

Avvik 4: Virksomheten har ikke dokumentert virkningsgraden til avløpsnett

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket:

Tillatelse etter forurensningsloven for Holmestrand kommune til utslipp av kommunalt avløpsvann og utslipp av overvann fra avløpsanlegg i Holmestrand tettbebyggelse, vilkår 2.3.4

Beskrivelse av krav

I tillatelsen fra Statsforvalteren i Vestfold og Telemark er det i vilkår 2.3.4 stilt krav til at virkningsgraden til avløpsnett, det vil si hvor stor andel av forurensningsmengden (fosfor) som kommer fram til renseanlegget, skal dokumenteres innen 01.07.2022. Dette skal gjøres ved at de ulike kildene til tap beregnes eller vurderes kvalitativt.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Beregning av virkningsgraden til avløpsnett var under arbeid, men dere hadde ikke dokumentert denne innen frist satt i tillatelsen, og det kom frem under revisjonen at den fortsatt ikke var gjennomført.

Avvik 5: Et av overløpene som avlaster renseanlegget blir ikke medregnet i rensegraden

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket:

Forurensningsforskriften § 14-11 4. ledd.

Beskrivelse av krav

Forurensningsforskriften § 14-11 4. ledd stiller krav til at dersom prøvetakingen av utløpsvannet er lokalisert slik at prøven ikke inkluderer avløpsvann som går i overløp i eller ved renseanlegget, skal overløpsbidraget måles, registreres og medregnes i rensegraden.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

- Det kom fram under tilsynet at overløpet ved Solbergskogen pumpestasjon brukes for å avlaste Holmestrand renseanlegg når overløpet ved renseanlegget ikke har tilstrekkelig kapasitet.
- Overløpet ved renseanlegget blir rapportert til driftsassistansen, men overløpet fra Solbergskogen blir ikke rapportert, og derfor ikke inkludert i beregning av rensegrad. Ved egenkontrollrapportering til forurensningsmyndigheten blir overløpet ved Solbergskogen rapportert som overløp på ledningsnett.

Anmerkning 1: Virksomheten vurderte ikke overløpsmengder ved løpende oppfølging av renseresultater

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Analyseresultater fra akkreditert prøvetaking av avløpsvann blir løpende gjennomgått og sjekket av driftsoperatør, men overløpsmengder blir ikke tatt med i vurderingen.

Renseeffekt/ rensegrad blir dermed ikke beregnet i henhold til forurensningsforskriften § 14-11 siste ledd ved fortløpende kontroll internt i virksomheten. Dette kan føre til at Statsforvalteren ikke blir varslet ved 100 % overskridelser av renskravene (som er et krav i forurensningsforskriften § 14-14). Det kan også føre til at dere ikke har kontroll med om dere overholder utslippskrav i tillatelsen før rapporten kommer fra driftsassistansen.

Anmerkning 2: Informasjonsflyten og oversikt over krav som er av særlig viktighet for virksomheten kan forbedres

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Det kom frem under revisjonen at krav i tillatelsen og pålegg fra myndighetene kan kommuniseres mer systematisk i virksomheten, samt at tilbakemeldinger på årsrapporter og resultater fra tidligere tilsyn ikke var kjent hos alle de ansatte. Dette er informasjon som bør være kjent hos de ansatte, og som virksomheten bør ha et system for å orientere om.

Vedtak om gebyr

Statsforvalteren vedtar at Holmestrand kommune må betale et gebyr på 277 400 kr for tilsynet. Dette tilsvarer sats 2 for flerdagstilsyn og er gitt på bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk. Vedtaket er gitt med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-8.

Dere vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen.

Vi er pålagt å ta gebyr for tilsyn på forurensningsområdet. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Vi viser til varsel om gebyr 05.07.2024 og til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Dere har rett til å klage

Dere har rett til å klage på gebyrsatsen **innen tre uker** etter at dere mottok denne rapporten. En eventuell klage skal angi hva dere klager over og den eller de endringer dere ønsker. Dere bør begrunne klagen og nevne andre opplysninger av betydning for saken.

En eventuell klage skal dere sende til Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. Hvis vi ikke gir medhold i klagen, vil vi sende den til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Klage på gebyrsats gir ikke utsatt iverksetting av vedtaket. Dere må derfor betale gebyret, og dersom klagen blir gitt medhold, vil restbeløpet bli tilbakebetalt.

Del 3: Informasjon om tilsynet

Gjennomføring av tilsynet

Tilsynet er gjennomført for å kontrollere om dere overholder gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven. Vår hjemmel til å føre tilsyn er forurensningsloven § 48. Rapporten gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av Holmestrand kommune sitt miljøarbeid eller miljøstatus.

Tilsynet er en del av Statsforvalterens risikobaserte tilsyn.

Tilsynet ble gjennomført som en revisjon. En revisjon er en systematisk kontroll av virksomhetens styringssystem. En revisjon omfatter gjennomgang av virksomhetens relevante dokumentasjon, intervjuer og verifikasjoner.

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter:

- åpningsmøte 16.09.2024: informasjon fra Statsforvalteren om gjennomføringen av revisjonen
- intervjuer og verifikasjoner fra 16.09. til 17.09.2024
- befaringer til følgende steder:
  - Holmestrand renseanlegg
  - Avløpspumpestasjon/overløp Solbergskogen
- avsluttende møte 19.09.2024: oppsummering med presentasjon av resultatene

Fra Statsforvalteren deltok

- Elisabeth Hammerli (revisjonsleder)
- Tor Fredrik Holth (revisor)
- Pernille Bechmann (revisor)

Kontaktperson hos Holmestrand kommune:

- Gabriella Ksiazkiewicz, ingeniør, forvaltning

Deltakere:

Stilling/funksjon	Deltatt på			
	Åpningsmøte	Intervju	Befaring	Sluttmøte
Kommunalsjef samfunn, teknikk og miljø	X	X		X
Virksomhetsleder teknisk drift	X	X		
Virksomhetsleder prosjekt og forvaltning	X	X		X
Ingeniør forvaltning	X	X		X
Prosjektleder/prosjektansvarlig	X	X		
Driftsleder sør	X	X	X	X
Driftsoperatør Holmestrand renseanlegg	X	X		X
Driftsoperatør ledningsnett/konsulent kart vann og avløp	X	X	X	X
Driftsleder nord				X

Anlegg kontrollert

Følgende anlegg tilhørende Holmestrand kommune tekniske tjenester ble kontrollert:

- Holmestrand avløpsanlegg

Tema kontrollert

Følgende tema ble kontrollert:

- oppfølging av vilkår i tillatelsen; rensekrav, håndtering av overvann, overløp, avløpsnett, utslippskontroll etc.
- internkontroll:
  - kommunens systematiske planlegging og arbeid innen avløp
  - miljørisikovurdering
  - tiltaksplanlegging og gjennomføring
  - avviksbehandling
  - internkontrollrutiner innenfor aktuelle tema

Regelverk

Tilsynet omfattet følgende regelverk:

- forurensningsloven §§ 7 og 11
- forurensningsforskriften kapittel 11
- forurensningsforskriften kapittel 14
- internkontrollforskriften
- gjeldende tillatelse

Fremlagt dokumentasjon

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold før tilsynet:

- Hovedplan avløp 2024 – 2042, Holmestrand kommune, rev 07.02.2024
- ROS – risiko og sårbarhetsanalyse for avløpssystemet i Holmestrand kommune, Cowi, april 2022
- Tiltaksplan VA 2024 – 2032, Holmestrand kommune, rev 07.02.2024
- Tiltaksplan VA Holmestrand 20231127, Excel-ark med faneark: tiltaksplan
- Vedlegg 3: Tiltakskart avløp Holmestrand
- Resipientovervåking – Holmestrand renseanlegg med tilhørende ledningsnett, Holmestrand kommune, STM Forvaltning og prosjekt, udatert

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold under tilsynet:

- Prosedyre: Kvalitetssikret stikkprøve
- Rapportering av overløpsdrift
- Avviksbehandling og korrigerende tiltak
- Akutt forurensning
- Oppfølging av analyseresultater Holmestrand renseanlegg
- Prinsipp og styringsdokument
- Avvikssystemet i Compilo
- Gemini Portal +

Del 4: Annen informasjon

Dere har anledning til å kommentere på rapporten

Dere har anledning til å kommentere på **faktiske feil** i denne rapporten. Dere må sende eventuelle kommentarer til Statsforvalteren i Vestfold og Telemark **innen to uker** etter at dere mottok rapporten.

Rapporten vil være offentlig tilgjengelig

Denne rapporten er tilgjengelig for offentligheten via vår postjournal på einnsyn.no, i tråd med offentlighetsloven. Rapporten vil i tillegg bli tilgjengelig på norskeutslipp.no.

Med hilsen

Siv Hege Wang Grøvo (e.f.)
fagsjef

Elisabeth Hammerli
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Gabriela Ksiazkiewicz